

2017

*Збірник наукових статей
за матеріалами III Всеукраїнської
науково-практичної конференції*

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИХ
СИСТЕМ В УМОВАХ
ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ
ЕКОНОМІКИ»
13 – 14 квітня 2017 р.**

**ЧАСТИНА 1
Секції 1, 2**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Інститут модернізації змісту освіти

Національна металургійна академія України

Українська інженерно-педагогічна академія

**Одеський національний університет імені І.І. Мечникова
(Навчально-науковий інститут інформаційних та соціальних
технологій)**

Тернопільський національний економічний університет

***Збірник наукових статей
за матеріалами III Всеукраїнської науково-
практичної конференції***

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ В УМОВАХ
ТРАНСФОРМАЦІЙНОЇ ЕКОНОМІКИ»**

13-14 квітня 2017 р.

м. Дніпро

УДК 330.111.66:316.422

Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки: Збірник наукових статей за матеріалами III Всеукраїнської науково-практичної конференції (13 – 14 квітня 2017 р.). Частина 1. – Дніпро: НМетАУ, 2017. – 726 с.

У збірнику містяться матеріали доповідей III Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні проблеми соціально-економічних систем в умовах трансформаційної економіки» (13-14 квітня 2017 р.). Для науковців, викладачів, фахівців-практиків, студентів економічних спеціальностей

Програмний комітет конференції:

Ковальчук К.Ф., д.е.н., професор, декан факультету економіки та менеджменту Національної металургійної академії України

Прохорова В.В., д.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та організації діяльності суб'єктів господарювання Української інженерно-педагогічної академії

Журавльова Т.О., к.е.н., професор, завідувач кафедри економіки та моделювання ринкових відносин Навчально-наукового інституту інформаційних та соціальних технологій Одеського національного університету імені І.І. Мечникова

Кириленко О.П., д.е.н., професор, завідувач кафедри фінансів ім. С.І. Юрія Тернопільського національного економічного університету

Сокиринська І.Г., к.е.н., доцент, завідувач кафедри фінансів Національної металургійної академії України

Мушнікова С.А., к.е.н., доцент кафедри фінансів Національної металургійної академії України

Божанова О.В., к.е.н., доцент кафедри фінансів Національної металургійної академії України

Сорокіна О.В. к.е.н., доцент кафедри фінансів Національної металургійної академії України

За додержання норм авторського права, достовірність наведених фактичних даних, посилань на джерела, імена та назви несе відповідальність автор матеріалів.

© Національна металургійна академія України, 2017

управління підприємством для його ефективного розвитку	
<i>Левченко В. С. науковий керівник Приймак Н.С.</i> Прибутковість як основний показник ефективності діяльності підприємства	498
<i>Лищенко М.О.</i> Особливості застосування моделі оцінювання маркетингової діяльності підприємства	502
<i>Лутай О.П., Приступа Л. А.</i> Система антикризового управління як засіб протидії небажаному банкрутству	510
<i>Мамедова К.М., Гіржева О.М.</i> Сутність закупівельної логістики	514
<i>Матвієнко Ю. науковий керівник Мушнікова С.А.</i> Фактори впливу на рівень ризику ліквідності банківської установи	519
<i>Мохненко А.С.</i> Методичні основи оцінки розвитку і функціонування підприємств	526
<i>Небесна М.О., Македон В.В.</i> Сутність фінансової стратегії та її роль у господарській діяльності підприємства	531
<i>Ониськевич Н.О., Федотова Т.А.</i> Трудовий потенціал українських підприємств у сучасних умовах	534
<i>Осадчук І.В.</i> Соціально відповідальна поведінка особистих селянських господарств населення	540
<i>Панчук Д.С. науковий керівник Школенко О.Б.</i> Позитивні та негативні сторони співробітництва України з міжнародним валютним фондом	545
<i>Петренко О.П.</i> Напрямки удосконалення управління дебіторською заборгованістю в тов ім. Мічуріна Білгород-Дністровського району Одеської області	549
<i>Петрова Л.В., Новікова Н.В.</i> Проблеми і перспективи податкових новацій	554
<i>Polinkevych O.M.</i> Wykorzystanie współczesnych koncepcji zarządzania na Ukrainie	560
<i>Попадюк О.И.</i> Бюджетирование как инструмент эффективного управления предприятием	563
<i>Приходченко О.Ю.</i> Вплив змін розміру єдиного соціального внеску на показники діяльності підприємств	569
<i>Прохорова В.В., Чобіток В.І.</i> Реалізація системи контролінгу на підприємстві	573
<i>Редзюк Є.В.</i> Формування ринку фінансових послуг України в контексті європейської інтеграції	579
<i>Резнік К.С., Приймак Н.С.</i> Сутність витрат та їх стратегічне значення для підприємства	583
<i>Рисований А.В. науковий керівник Лищенко М.О.</i> Аналіз впливу факторів зовнішнього середовища на формування маркетингової стратегії підприємств транспортних послуг	587
<i>Романченко Ю. О., Момот І. О.</i> Сучасні аспекти управління підприємством	592
<i>Ряснянська А.М.</i> Роль митного брокера у процедурі митного оформлення	596
<i>Савастєєва О.М.</i> Використання вексельних форм розрахунків в сучасних	600

7. Принципи ефективного управління ліквідністю в банківських установах. Базельський комітет з питань банківського нагляду, [Електронний ресурс]: лютий 2000р., - Режим доступу: www.bis.org

*Мохненко А.С., д.е.н., професор
завідувач кафедри економіки підприємства
Херсонський державний університет
mohnenkoas@gmail.com*

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ РОЗВИТКУ І ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВ

Ефективне функціонування підприємств, у тому числі й фермерських господарств, є актуальною проблемою, успішне вирішення якої допоможе надійно забезпечити населення якісними продуктами харчування. Ефективність, як економічна категорія є формою вираження мети виробництва і показує його результативність. А ефект – це наслідок, результат проведених заходів. Так, ефект від застосування добрив виражається у вигляді збільшення врожаю, але отриманий ефект не дає уяви про вигідність цього заходу, якщо не порівняти отриманий результат з тими витратами, що пов'язані з використанням добрив. Тільки показники різних видів ефективності дозволяють судити про доцільність проведених заходів, оскільки вони показують кінцевий корисний ефект раціонального використання земельних, трудових і матеріально-грошових ресурсів.

Для розробки методології оцінки ефективності фермерських господарств необхідно враховувати ряд особливостей: тих, що характеризують регіон їх розташування; відсутність з ряду причин достатньої кількості показників по нових формах господарювання в перші роки функціонування; організацію роботи з оцінки ефективності, яка включає основні елементи цієї роботи в сільськогосподарських підприємствах.

Оскільки фермерський уклад став реальністю, а фермери грають певну роль у забезпеченні населення країни продуктами харчування, зміцнення

економіки сільського господарства, є необхідність розробки методики оцінки ефективності даної форми сільськогосподарського підприємництва. Це дозволило б більш об'єктивно оцінити результати їхньої діяльності у відповідності з існуючими методичними підходами до оцінки ефективності. Пропонуємо комплексне застосування наступних основних підходів до оцінки ефективності функціонування фермерських господарств (рис. 1).

Рис. 1. Основні методичні підходи до оцінки ефективності функціонування фермерських господарств.

У залежності від поставлених задач, масштабності проведення аналізу, обраного складу показників оцінки, періоду часу, за який буде проводитися аналіз та інших конкретних умов обирається той чи інший, а можливо формується і новий методичний підхід, який дозволить у кожному окремому випадку вирішити конкретно поставлену задачу.

Так, для оцінки ефективності окремого фермерського господарства на основі монографічного дослідження може використовуватися більш широкий склад показників (абсолютних і відносних, натуральних і вартісних, часткових і узагальнюючих). При проведенні аналізу ефективності певної групи таких підприємств на рівні району і природно-економічних зон перевага надається економічно узагальнюючим показникам. Кількість показників, які використовуються в оцінці, також залежить і від розміру господарства. Чим

крупніше підприємство і чим складніше його організаційно-виробнича структура, тим більша кількість показників необхідна для його оцінки. Такий підхід дозволяє більш глибоко оцінити процес перетворень і мінливі виробничі умови.

Монографічне дослідження, що є найбільш простим і менш трудомістким, може дати відповіді на ряд питань окремого господарства з конкретними умовами виробництва. Однак при проведенні даного виду дослідження цілком можливий вплив деяких суб'єктивних факторів на результати діяльності фермерських господарств. Тому при проведенні аналізу необхідно визначитися з кількістю об'єктів, що підлягають аналізу, тобто його масштабністю. На масовому матеріалі краще будуть простежуватися загальні тенденції та закономірності. Так, результати діяльності нових формувань рослинницької чи тваринницької спеціалізації однієї природно-економічної зони порівнюють з результатами таких же господарств з іншої. Показники фермерських господарств однієї і тієї ж зони з використання земельних, трудових ресурсів за досліджуваній період порівнюють з аналогічними підприємствами з різними за розмірами земельними ділянками. Головною вимогою, яка застосовується до порівнюваних об'єктів, є їхня порівнянність. Основними критеріями, що характеризують порівнянність фермерських господарств є: спеціалізація, розмір землі підприємства, наявність трудових ресурсів тощо.

Іноді різні показники порівнюваних об'єктів можуть мати різну спрямованість, суперечливу тенденцію, що не дає можливості дати однозначний висновок при оцінці ефективності цих об'єктів. У таких випадках, якщо в порівнюваних підприємствах спостерігаються істотні коливання показників, то для їхнього зіставлення пропонуємо скористатися методичним прийомом "матриця координат". Наприклад, для оцінки ефективності продуктивності тварин узято по кілька фермерських господарств із різних районів. По одних видах худоби продуктивність вище в одному районі, по іншим – у фермерських господарствах іншого району.

Актуальний і інший методичний підхід визначення ефективності господарювання підприємств на селі. Так, побудова економіко-математичної моделі, за даними деяких джерел досить ефективна для проведення порівняльного аналізу підприємств різних регіонів. Схема організації даного виду аналізу полягає у виборі об'єктів для проведення порівняння; постановці по кожному з них відповідних задач; побудови і реалізації економіко-математичної моделі на ЕОМ і визначення оптимальних рішень. Даний підхід дозволяє одержати оптимальний варіант організаційно-економічної структури стосовно обраної форми господарювання. Причому розроблені моделі є типовими і можуть бути використані з урахуванням прив'язки до різних регіонів.

Методичний підхід до оцінки ефективності нової форми господарювання, здійснюваний за індексом росту ефективності виробництва, передбачає використання великої кількості показників. Цей прийом можна застосувати в багатогалузевих формуваннях, де налагоджені облік і звітність за результатами фінансово-господарської діяльності. В даний час визначення ефективності фермерських господарств в природно-економічних зонах і районах, де вже існують об'єктивні дані стосовно основних виробничо-економічних показників, за допомогою індексу росту ефективності виробництва є цілком можливим.

Для ознайомлення з результатами роботи фермерів або інших організаційно-правових форм господарювання може бути застосований підхід, який передбачає безпосереднє порівняння показників цих формувань. Проведення аналізу з використанням таких показників, як продуктивність тварин, врожайність сільськогосподарських культур, виробництво продукції в розрахунку на 100 га сільгоспугідь тощо свідчить наскільки ефективно працює та чи інша форма господарювання. Даний прийом допоміг би невеликим формуванням вирішити проблему в тих випадках, коли по різних причинах використання достатньої кількості показників неможливо.

Одержати відповідь, наскільки повно дане підприємство реалізує можливості зростання виробництва за рахунок підвищення ефективності

використання земельних, трудових, матеріально-технічних ресурсів, може допомогти методичний підхід "визначення виходу продукції на одиницю основних видів ресурсів". Цей прийом аналізу ефективності підприємств, що дозволяє порівняти показники випуску продукції в розрахунку на 1 працівника, на 100 грн. основних виробничих фондів, на одиницю площі сільськогосподарських угідь, є найбільш поширеним. У той час є питання, на які не може дати відповіді і цей підхід.

Так, на питання: чим пояснюється різний рівень виходу продукції на одиницю ресурсів, особливо в початковий період розвитку підприємства, відповіді можуть бути різні. Цей рівень може залежати і від фондоозброєності праці, і від рівня господарювання в нових умовах тощо. Вирішити цю проблему допоможе інший методичний підхід, де узагальнюючим показником ефективності різних організаційно-правових форм підприємств є рівень використання виробничого потенціалу. Вважаємо, що даний підхід дасть можливість одержати більш достовірні результати про підприємство з виробництва продукції та обліком наявних у нього земельних, матеріально-технічних і трудових ресурсів.

Таким чином, порівнюючи різні методичні підходи до оцінки виробничих ресурсів ми переконуємося, що методично ці питання ще не вирішені. Розглянуті способи визначення потенціалу сільськогосподарських підприємств вимагають удосконалювання. Вибір методу оцінки визначається поставленими цілями і задачами.

Список використаної літератури

1. Губарик О.М. Проблемні питання щодо сутності та критеріїв визначення економічної ефективності діяльності аграрних підприємств [Текст] / О.М. Губарик // Вісник ХНТУСГ. Економічні науки: Зб. наук. праць. – Харків, 2006. – Вип. 34. – С. 51-54.
2. Мохненко А.С. Система прийняття управлінських рішень на підприємстві в умовах економічної кризи / А.С. Мохненко // Вісник економічної науки України. – 2015. – Вип. 2 (29). – С. 62-65.